

Alueellinen toimintasuunnitelma yritysten omistajanvaihdosten edistämiseksi

17.1.2025

Pienten yritysten alueellinen omistajanvaihdosekosysteemi rakentuu omistajanvaihdosprosessin päävaiheiden ympärille kootuista omistajanvaihdosten toteuttamiseen liittyvistä keskeisistä tekijöistä ja tahoista. Ostajat ja myyjät ovat omistajanvaihdosten keskiössä. Vastaavasti sukupolvenvaihdoksissa voidaan puhua luopujista ja jatkajista. Yrityskaupan toteuttamisen näkökulmasta ostajan ja myyjän lisäksi tarvitaan kaupan kohde. Useimmiten omistajanvaihdosprosessin onnistuminen edellyttää rahoittajien mukana oloa rahoituspaketin kokoamisessa. Omistajanvaihdoksessa tarvittava osaaminen todennäköisesti poikkeaa liiketoiminnan strategisessa ja operatiivisessa johtamisessa tarvittavasta osaamisesta. Tästä johtuen ostajat ja myyjät hyödyntävät ulkopuolisia asiantuntijoita omistajanvaihdoksen eri vaiheissa. Useimmiten käytettäviä asiantuntijoita ovat yritysvälittäjät, taloushallinnon asiantuntijat, yritysneuvojat ja juristit.

Alueellisen omistajanvaihdosasiantuntijan toimenkuva

Etelä-Pohjanmaalla maakunnallinen omistajanvaihdosasiantuntija on yritysten ostajien ja myyjien käytettävissä kaikkien maksukuntien alueella. Omistajanvaihdosasiantuntija tuo samalla kuntien käytettäväksi omistajavaihdoksiin liittyvän erikoisosaamisen laajentaen kunnan elinvoimapalveluiden tarjontaa. Palvelu on pääosin alkuvaiheen matalan kynnyksen palvelua, jossa niin ostajan kuin myyjän kanssa henkilökohtaisessa tapaamisessa avataan, millainen omistajanvaihdosprosessi on käytännössä, millaisia kauppatapoja on,

yrityskaupan hyödyt ostajan kannalta, yrityksen arvonmäärityksen perusteet ja tavat, joilla myyjä voi parantaa yrityksensä myyntikuntoa.

Henkilökohtaisen neuvonnan lisäksi omistajanvaihdosasiantuntija toteuttaa ja osallistuu omistajanvaihdosta käsitteleviin infotilaisuuksiin sekä osallistuu julkiseen keskusteluun omistajanvaihdosten tarpeista kirjoituksin ja puheenvuoroin.

Etelä-Pohjanmaalla maakunnallisen maksuttoman omistajanvaihdosneuvonnan mahdollistaa Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry yhteistyössä alueen kuntien ja elinkeinoyhtiöiden kanssa. Alueen kunnat vastaavat toiminnan rahoituksesta 85 % ja yrittäjäjärjestö 15 %.

Etelä-Pohjanmaan alueellinen omistajanvaihdosfoorumi

Etelä-Pohjanmaan omistajanvaihdosfoorumissa pohditaan laaja-alaisesti, miten yritysten omistajanvaihdoksia pystyttäisiin edistämään alueellamme. Foorumi järjestetään 1-2 kertaa vuodessa. Kussakin tilaisuudessa on teema, jonka kautta asiaa tarkastellaan. Asiantuntija-alustusten pohjalta teemasta keskustellaan ja pohditaan millaisiin toimenpiteisiin saadun tiedon perusteella olisi syytä ryhtyä. Alueellisen omistajanvaihdosfoorumin tehtävä ei ole vain uusimman tiedon jakaminen vaan myös omistajanvaihdostyötä eri organisaatioissa tekevien ihmisten tutustuminen toisiinsa ja heidän keskinäisen yhteistyönsä syventäminen. Samalla luodaan yhteinen tilannekuva omistajanvaihdostilanteesta Etelä-Pohjanmaalla.

Etelä-Pohjanmaan alueellinen omistajanvaihdosfoorumi on avoin kaikille, jotka työssään kohtaavat ja palvelevat yrityksen myyjiä tai ostajia. Osallistujia on ollut esimerkiksi yritysvälitysliikkeistä, kuntien elinkeinoyhtiöistä, pankeista, Finnverasta, tilitoimistoista, alueellisista Leader-ryhmistä, TE-toimistoista ja ELY-keskuksesta ja alueemme oppilaitoksista. Foorumin kattava osallistujajoukko varmistaa osaltaan sen, että ongelmien esiin nostamisen lisäksi löydetään myös konkreettisia ratkaisuja siihen, miten tukea yrityksiä omistajanvaihdoksen eri vaiheissa.

Yritysten omistajanvaihdosekosysteemi kehittämisen teemat

Kun muistetaan, että useimpien yrittäjien arki poikkeaa yrityksen myymiseen tai ostamiseen liittyvistä haasteista, saadaan vankka perusta omistajanvaihdosekosysteemin kehittämiselle. Elinkeinopolitiikan näkökulmasta kehittämistoimien taustalle tarvitaan tutkittua tietoa ja sitä saadaan ammattimaisesti toteutetulla tutkimuksella. Tässä teemassa Seinäjoen ammattikorkeakoululla on pitkät perinteet ja monipuolinen osaaminen. Yrittäjien näkökulmasta keskeisiä teemoja ovat pitkäjänteiset ja systemaattiset herättelytoimenpiteet, kattavat ja ammattimaiset neuvonta- ja asiantuntijapalvelut sekä tietysti rahoituksen järjestyminen yrityskauppoihin.

Omistajanvaihdosekosysteemin tuloksellisuutta voidaan yrittäjien keskuudessa mitata muutamalla keskeisellä

mittarilla. Hyvin toimivan ekosysteemin myötä yhä useampi yrittäjä aloittaa uransa ostamalla yrityksen. Yrityksen omistajanvaihdossuunnitelmasta tulee olennainen osa yritysten liiketoimintasuunnitelmaa. Yrittäjille kertyy kokemusta sukupolvenvaihdoksista ja yritysten ostamisesta ja myymisestä. Lopettavien yritysten osuus pienenee ja sukupolvenvaihdosten ja yrityskauppojen osuus kasvaa, kun tarkastellaan yritysten tulevaisuutta nykyisen yrittäjän luopuessa yrityksestään. Lisäksi yrittäjien kiinnostus yrityksen ostamiseen ja myymiseen kasvaa.

Alueellinen toimintasuunnitelma

Alueellinen toimintasuunnitelma yritysten omistajanvaihdosten edistämiseen dokumentoi vuosittain toteutettavat toimenpiteet, parantaa tekemisen läpinäkyvyyttä, mahdollistaa markkinointiyhteistyön ja auttaa välttämään päällekkäisyyksiä. Toiminnan suunnittelu ja toteutus parantaa ekosysteemin toimijoiden välistä luottamusta. Onnistuneessa omistajanvaihdoksessa yrittäjä useimmiten tarvitsee monenlaista asiantuntemusta ja monenlaisia palveluja. Luottamus kasvaa vain vuorovaikutuksessa. Toimijoiden luottamuksen kasvu edistää asiakkaiden eli yrityksen ostajien ja myyjien ja sukupolvenvaihdosta toteuttavien liikkuvuutta asiantuntijoiden välillä. Ja tämä puolestaan mahdollistaa omistajanvaihdoksissa tarvittavien palvelujen hyödyntämisen. Pois opittavan perinteen mukaan jokainen asiantuntija yrittää tarjota niitäkin palveluja, jotka joku toinen osaa toteuttaa ammattimaisesti. Mutta kun asiantuntijoiden välinen luottamus puuttuu, niin asiakas mieluummin omitaan kokonaan itselle.

Toimintasuunnitelman rakennusaineita ovat tulossa olevat tilaisuudet ja tapahtumat yrittäjille, tarjolla olevien neuvonta- ja asiantuntijapalvelujen esittely, herättelytoimien listaus ja ov-foorumin tapaamiset. Lisäksi suunnitelmassa olisi hyvä esitellä omistajanvaihdokseen liittyviä sähköisiä palveluja, testejä, työkaluja ja oppaita. Näin edistettäisiin niiden hyödyntämistä yrittäjien ja omistajanvaihdosekosysteemin toimijoiden keskuudessa.

Artikkeli on osa Euroopan unionin osarahoittamaa Yrityskaupat käyntiin hanketta. Tutustu hankkeeseen: Yrityskaupat käyntiin
Juha Tall
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittaja on omistajanvaihdosasiantuntija Seinäjoen ammattikorkeakoulussa.

Jorma Ranta
Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät

Kirjoittaja on maakunnallinen omistajanvaihdosasiantuntija Etelä-Pohjanmaan Yrittäjissä.